

SÉNAT DE BELGIQUE

SÉANCE DU 16 MAI 1939.

Rapport de la Commission de la Justice chargée d'examiner le Projet de Loi sur l'Adoption.

(Voir les n°s 151 (session de 1936-1937), 178 (session de 1937-1938) et les Annales parlementaires de la Chambre des Représentants, séances des 1er et 2 juin 1938; le n° 173 (session de 1937-1938).)

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 16 MEI 1939.

Verslag uit naam van de Commissie van Justitie belast met het onderzoek van het Wetsontwerp op de Aanneming van een kind.

(Zie de n^{rs} 151 (zitting 1936-1937), 178 (zitting 1937-1938) en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 1 en 2 Juni 1938; n^r 173 (zitting 1937-1938).)

Présents : MM. ROLIN, président; COENEN, COULONVAUX, DE CLERCQ (J.-J.), DE CLERCQ (J.), DISIÈRE, GUINOTTE, LABOULLE, LEGRAND, MATAGNE, ROMBAUT, VAN DIEREN, VAN REMOORTEL, VAN ROOSBROECK et HANQUET, rapporteur.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le présent projet de loi fut déposé, le 18 décembre 1934, sur le Bureau de la Chambre des Représentants (*Doc. n° 35*). Frappé de caducité par la dissolution des Chambres en 1936, il fut repris, le 25 février 1937, par M. le Ministre Bovesse.

Rapporté par le Comte Carton de Wiart, amendé en plusieurs de ses articles par la Commission, et porté à l'ordre du jour de la séance de la Chambre du 1er juin 1938, il fut, après une très brève discussion, voté à la séance du jeudi 2 juin 1938, dans le texte même que la Commission avait adopté, par 137 voix contre 7.

* * *

Le projet a pour objectif principal d'élargir et d'assouplir le chapitre de l'Adoption, traité dans les articles 343

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Dit wetsontwerp werd op 18 December 1934 bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers ter tafel gelegd (*Stuk, n^r 35*). Het kwam te vervallen tengevolge van de Kamerontbinding in 1936 en werd op 25 Februari 1937 door Minister Bovesse andermaal ingediend.

Graaf Carton de Wiart bracht er verslag over uit; verschillende zijner artikelen werden door de Commissie geamendeerd en het kwam aan de dagorde der Kamer op 1 Juni 1938. Na een zeer korte behandeling werd het op Donderdag 2 Juni 1938, in den door de Commissie aangenomen tekst, met 137 tegen 7 stemmen goedgekeurd.

* * *

Het ontwerp heeft voornamelijk voor doel, meer ruimte en soepelheid te brengen in het hoofdstuk betreffende

à 360 inclusivement du Code Civil, et qui, étroitement conçu, n'a que médiocrement servi l'intérêt des familles.

Il supprime les articles 361 à 370 du Code Civil sur la tutelle officieuse et, par mesure transitoire, ne laisse subsister les articles 365 à 370 que pour les tutelles officieuses existant avant l'entrée en vigueur de la présente loi.

« L'institution de l'Adoption n'ayant pas de racines véritables dans l'ancien Droit français, la Commission chargée de la rédaction du Code Civil ne l'avait pas maintenue dans son projet. Elle y fut réintroduite à la demande de la section de législation du Conseil d'Etat, et probablement à l'instigation de Bonaparte. Le Premier Consul ne parvint pas à faire prévaloir sa conception personnelle... L'adoption ne fut définitivement admise, telle qu'elle a passé dans le Code Civil, qu'avec des effets différents de ceux que les premiers juges lui attribuaient. » (COLLARD DE SLOOVERE : *De l'Adoption*, Nouvelles)

En effet, l'étonnement qui saisit tous ceux qui, pour la première fois, ouvrent le Code, au chapitre « De l'Adoption », est de constater que cette paternité artificielle, fictive, destinée à remplacer pour l'enfant une paternité insuffisante ou défailante, ne peut s'exercer que vis-à-vis de personnes ayant, de toute façon, au moins 21 ans. Il est exigé des consentements presque aussi formels que pour le mariage.

Aussi, disons-le, dès maintenant, à côté d'autres réformes, la réforme essentielle sera d'autoriser l'adoption du mineur.

Telle qu'elle était organisée par le Code, la loi, comme le faisait remar-

aanneming van een kind, behandeld in de artikelen 343 tot en met 360 van het Burgerlijk Wetboek en dat, al te eng opgevat, het belang van de gezinnen slechts ten halve heeft gediend.

Het trekt de artikelen 361 tot 370 van het Burgerlijke Wetboek in, betreffende de officieuse voogdij, en bij overgangsmaatregel, laat het de artikelen 365 tot 370 voortbestaan, die slaan op de officieuse voogdij bestaande vóór het in voege treden dezer wet.

« Daar de aanneming haar waren oorsprong niet vindt in het oude Fransche recht, had de Commissie, belast met het opstellen van het Burgerlijk Wetboek, haar niet in haar ontwerp behouden. Zij werd er andermaal ingevoerd op verzoek van de afdeeling voor wetgeving van den Raad van State en vermoedelijk op aansporing van Bonaparte. De Eerste Consul slaagde er evenwel niet in zijn persoonlijke opvatting te doen zegevieren... De aanneming van een kind, zooals zij in het Burgerlijk Wetboek voorkomt, werd slechts definitief ingevoerd met andere gevolgen dan die welke de eerste rechters daaraan toekenden. » (COLLARD DE SLOOVERE, *De l'Adoption*, Nouvelles.)

Inderdaad, ieder die voor het eerst het Wetboek openslaat bij het hoofdstuk « Aanneming van een kind », stelt met verbazing vast dat dit kunstmatig, fictief vaderschap, dat de vervanging beoogt voor het kind van een ontoereikend of ontbrekend vaderschap, slechts kan worden uitgeoefend ten aanzien van personen die, in elk geval, ten minste 21 jaar oud zijn. Daarvoor worden bijna even formeele toestemmingen vereischt als voor het huwelijk.

Van stonden aan kunnen wij zeggen dat, naast andere hervormingen, de meest essentieele die is, waarbij aanneming van een minderjarig kind mogelijk wordt.

Zooals zij door het Wetboek was geregeld, behelst de wet voornamelijk

quer le rapporteur à la Chambre, procédé presque exclusivement par négation. Elle ne fait qu'énumérer des restrictions. Aussi s'est-elle montrée inefficace, puisqu'en Belgique, de 1901 à 1930, le nombre total des adoptions n'a atteint que le millier, allant de 13 à 29 par an, avant la guerre, et de 31 à 83, après la guerre.

Les législations étrangères l'ont comprise dans un tout autre esprit, infiniment plus libéral. D'autres l'ont, par principe, écartée. Le principe une fois adopté, il était peu raisonnable de la maintenir, comme cela fut le cas pendant plus de cent ans, dans d'étroites limites. C'est ce qu'a voulu corriger, en France, ce projet, né des délibérations de la Société d'Etudes Législatives de Paris, et qui modifie et les conditions de fond, trop multiples, et les formes trop compliquées et trop coûteuses. Ce projet est devenu la loi française du 19 février 1923, dont l'actuel projet n'est qu'une fidèle reproduction.

Le projet porte d'abord sur les conditions de fond, et, à ce point de vue, le futur article 343 modifie profondément les exigences de la loi.

L'article 345 faisait de l'adoption un droit exceptionnel, ne pouvant être exercé qu'envers l'individu à qui l'on aura, dans sa minorité et pendant six ans au moins, fourni des secours et donné des soins non interrompus, ou envers celui qui aurait sauvé la vie de l'adoptant, soit dans un combat, soit en le retirant des flammes ou des flots.

On devine que de semblables conditions devaient restreindre étrangement la sphère d'application de la loi.

Désormais, désireux d'élargir délibérément cette sphère d'application, le législateur écarte l'adoption dite rémunératoire. Il permettra l'adoption lorsqu'elle est fondée sur de justes

negatieve bepalingen, wat de verslaggever in de Kamer trouwens doet opmerken. Zij voorziet enkel beperkingen. Derhalve bleek zij ondoelmatig vermits in België, van 1901 tot 1930, het getal aannemingen slechts een duizendtal bedroeg, schommelende van 13 tot 29 per jaar vóór den oorlog en van 31 tot 83 daarna.

De vreemde wetgevingen hebben de aanneming in een heel anderen, veel meer liberalen geest opgevat. Andere hebben haar in beginsel van de hand gewezen. Eens het beginsel gehuldigd, was het weinig redelijk, zooals dit gedurende meer dan honderd jaar het geval was, haar binnen enge perken te houden. Dit heeft men in Frankrijk willen verbeteren in het ontwerp, geboren uit de beraadslagingen van de « Société d'études législatives de Paris », en dat tevens wijziging brengt in de al te veelvuldige grondvereischen en de al te ingewikkelde en kostelijke pleegvormen. Dit ontwerp is de Fransche wet van 19 Februari 1923 geworden, waarvan onderhavig ontwerp een trouwe weergave is.

Het ontwerp handelt eerst over de grondvereischen en, in dit opzicht, wijzigt het toekomstig artikel 343 de vereischen der wet op grondige wijze.

Artikel 345 maakte van de aanneming een uitzonderlijk recht, dat slechts mocht worden uitgeoefend ten opzichte van hem aan wien men tijdens zijn minderjarigheid en gedurende ten minste zes jaar, aanhoudend onderstand verschaft en verzorging gegeven heeft, of ten opzichte van hem door wien de aannemende persoon, hetzij in een gevecht, hetzij uit het vuur of uit het water gered werd.

Men vermoedt dat dergelijke vereischen het toepassingsveld van de wet ten eerste moesten beperken.

Met den beslisten wil begaan, dit toepassingsveld uit te breiden, schaft de wetgever voortaan deze zoogezegde vergeldende aanneming af. Hij laat haar toe, wanneer zij gegrond is op

motifs et si elle présente des avantages pour l'adopté. Ces deux conditions sont indépendantes l'une de l'autre, mais cumulatives, et la rédaction de cet article donne au juge un pouvoir discrétionnaire que les articles 358 et 359 confirment.

Les articles 344 et 345 règlent les conditions exigibles de l'adoptant.

Différence d'âge d'abord : le Code Civil est, à ce point de vue, sévère, et fixe l'âge minimum à 50 ans.

Le projet primitif abaissait de dix ans cet âge nécessaire. Il fixait 40 ans, en effet, comme l'âge-type de la maturité, suffisamment avancé pour poser un acte d'une certaine gravité, et point trop encore, pour pouvoir élever un enfant adoptif et jouir de son voisinage, l'âge de la grande raison, l'âge sénatorial, ajoutait galamment le Comte Carton de Wiart. C'est d'ailleurs, disons-le en passant, l'âge requis par la plupart des législations étrangères.

C'est là, d'ailleurs, le seul point qui donna lieu à une assez longue discussion à la Chambre. La Commission de la Justice avait substitué à l'âge fixé par le projet originaire, l'âge de 35 ans. Le rapporteur, qui avait réservé sa liberté de défendre le texte du Gouvernement, s'efforça de rallier la Chambre à l'âge de 40 ans, mais c'est le texte de la Commission qui l'emporta.

Votre Commission a pensé que, dans cette question, il y avait lieu de tenir compte des raisons invoquées par le rapporteur de la Chambre. L'âge de 40 ans, mentionné au projet originaire, adopté par la plupart des législations, est apparu comme plus conforme à l'intérêt convergent de l'adoptant et de l'adopté.

billijke redenen en zij voor het aangenomen kind voordeelen oplevert. Deze beide vereischten zijn onafhankelijk het eene van het andere, doch zijn cumulatief en de tekst van dit artikel kent aan den rechter een discretionnaire macht toe, die de artikelen 358 en 359 bevestigen.

De artikelen 344 en 345 regelen de voorwaarden opgelegd aan den aannemenden persoon.

Eerst en vooral verschil van leeftijd : het Burgerlijk Wetboek is in dit opzicht streng en bepaalt den minimum leeftijd op 50 jaar.

Het oorspronkelijk ontwerp verlaagde dit minimum met 10 jaar. Het bepaalde inderdaad den model-leeftijd van de rijpheid op 40 jaar, een genoeg gevorderden leeftijd om een tamelijk ernstige daad te stellen, doch niet te veel gevorderd om een aangenomen kind te kunnen groot brengen en vreugde aan zijn omgang te beleven, den leeftijd van groot verstand, en, zooals Graaf Carton de Wiart hoofsch daaraan toevoegde, den senatorsleeftijd. Het is trouwens de leeftijd vereischt door de meeste vreemde wetgevingen.

Dit was overigens het eenig vraagpunt waarover in de Kamer tamelijk lang werd beraadslaagd. De Commissie van Justitie had den leeftijd, in het oorspronkelijk ontwerp bepaald, vervangen door dien van 35 jaar. De verslaggever die zijn vrijheid om den tekst der Regeering te verdedigen had voorbehouden, trachtte de Kamer te winnen voor den leeftijd van 40 jaar, doch aan den tekst der Commissie werd de voorkeur gegeven.

Uw Commissie heeft gemeend dat er in dit vraagstuk aanleiding toe bestond rekening te houden met de redenen aangevoerd door den verslaggever van de Kamer. De leeftijd van 40 jaar vermeld in het oorspronkelijk ontwerp en aangenomen door de wetgeving van de meeste landen bleek beter te strooken met het gelijklopend belang van den aannemenden persoon en van den aangenomene.

L'article 344 portera donc, en vertu d'un amendement de la Commission :
« Il faut être âgé de plus de 40 ans... ».

Il faudra, comme par le passé, qu'il y ait quinze ans de différence entre l'adoptant et l'adopté.

Il faut également que l'adoptant n'ait pas de descendant légitime, ni d'enfant naturel reconnu, sauf le cas de l'adoption de celui-ci.

Comme il s'agit d'une loi n'ayant d'influence qu'au seul point de vue civil, il est entendu qu'elle ne change rien à la nationalité. Le paragraphe II de l'article 344 consacre qu'un Belge peut adopter un étranger ou être adopté par un étranger.

Autre condition reprise au régime actuel : nul ne peut adopter qu'avec le consentement de son conjoint; mais elle élargit l'article du Code, en supprimant cette exigence dans le cas où l'autre conjoint serait déclaré absent, ou s'il y avait séparation de corps.

Quant à la situation de l'adopté, le projet maintient que nul ne peut être adopté par plusieurs, si ce n'est par deux époux.

Le paragraphe 3 de cet article 345 restreindra l'adoption au cas où l'adopté marié agit avec le consentement de son conjoint, à moins toutefois que celui-ci ne soit dans l'impossibilité de manifester son consentement, ou qu'il ne soit déclaré absent, ou qu'il n'y ait séparation de corps.

Fixant les conditions à réunir, dans le chef de l'adopté, l'article 346 introduit la réforme que nous avons qualifiée d'essentielle précédemment.

Artikel 344 zal dus krachtens een amendement van de Commissie luiden als volgt : « Men moet meer dan 40 jaar oud zijn... ».

Als voorheen zal er een verschil van leeftijd van 15 jaar tusschen den aannemenden persoon en het aangenomen kind moeten zijn.

Het is ook noodig dat de aannemende persoon geen wettige afstameling, noch erkend natuurlijk kind hebbe, behalve wanneer het de aanneming van dit kind geldt.

Daar het hier om een wet gaat die enkel in burgerlijk opzicht van invloed kan zijn, blijft het verstaan dat zij niets aan de nationaliteit wijzigt. Lid 2 van artikel 344 bepaalt dat een Belg een vreemd kind mag aannemen of door een vreemdeling aangenomen worden.

Ander vereischte uit het vroeger stelsel overgenomen : niemand mag een kind aannemen tenzij met de toestemming van zijn echtgenoot; doch dit artikel van het Wetboek wordt verruimd door dezen eisch te doen wegvallen, voor het geval dat de andere echtgenoot afwezig verklaard werd of indien er scheiding van tafel en bed mocht zijn.

Ten aanzien van den toestand van het aangenomen kind, handhaaft het ontwerp de bepaling dat niemand door meer dan een persoon, tenzij door twee echtgenooten wordt aangenomen.

Lid 3 van dit artikel 345 beperkt de aanneming van een kind tot het geval waarin de gehuwde aangenomen persoon handelt met de toestemming van zijn echtgenoot, behalve indien deze in de onmogelijkheid is om van zijn toestemming te doen blijken, of indien hij afwezig verklaard is of indien de echtgenooten van tafel en bed gescheiden zijn.

Bij de bepaling van de vereischten in den persoon van het aangenomen kind, voert artikel 346 de hervorming in die wij hooger als essentieel hebben bestempeld.

L'Exposé des Motifs s'en explique comme suit : « Pour répondre à la réalité, l'adoption doit avoir principalement en vue le mineur : c'est le plus souvent l'enfant en bas âge que l'on désirerait adopter pour l'élever, lui donner l'instruction et s'assurer une affection reconnaissante au temps de la vieillesse. » Cette adoption deviendra, dès lors, autre chose qu'une mesure théorique, ou un moyen d'assurer à des parents le rang successoral de l'enfant légitime, ou de réduire les droits de succession.

C'est pourquoi l'article 346 prévoit que si l'adopté est mineur, et a encore ses père et mère, ceux-ci devront consentir l'un et l'autre.

Si l'un des deux est décédé, ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent, le consentement de l'autre suffit.

En cas de divorce ou de séparation de corps, il suffit du consentement de celui des auteurs de l'enfant qui exerce sur lui le droit de garde.

C'est du moins le texte d'un amendement que la Chambre a apporté au projet.

Votre Commission a pensé que cette exigence du projet était insuffisante : « il suffit du consentement de celui des auteurs de l'enfant qui exerce sur lui le droit de garde. »

Il semble, en effet, que si le tribunal, dans le cas de divorce ou de séparation, doit accorder la garde de l'enfant à celui qui en est resté le plus digne, il ne faut pas que celui qui l'a ainsi obtenue s'en décharge sur un autre, l'adoptant, qui va donc le remplacer. Il nous paraît qu'au moment où l'époux qui a été investi de cette charge s'en dessaisit en faveur d'un tiers, celui qui en a été privé doit récupérer quelque part de ses droits, ou qu'à

De Memorie van Toelichting laat zich daarover als volgt uit : « Om aan de werkelijkheid te beantwoorden, moet de aanneming vooral den minderjarige in het oog hebben. Meestal is het het heel jonge kind dat men zou wenschen aan te nemen om het op te voeden, het te onderrichten en voor een op erkentelijkheid gegronde genegenheid te zorgen voor zijn oude dagen. » Dergelijke aanneming wordt derhalve iets anders dan een theoretische maatregel, of een middel om aan familieleden den erfrang van het wettig kind te verzekeren, of om de successie-rechten te verminderen.

Derhalve voorziet artikel 346 dat, zoo de aan te nemen persoon minderjarig is en nog zijn vader en zijn moeder heeft, deze beiden in de aanneming moeten toestemmen.

Is een van beiden overleden of in de onmogelijkheid van zijn wil te doen blijken, of is hij afwezig, dan volstaat de toestemming van den andere.

In geval van echtscheiding of van scheiding van tafel en bed, volstaat de toestemming van den ouder van het kind die er het recht van bewaring op uitoefent.

Dit is althans de tekst van een amendement dat de Kamer aan het ontwerp heeft toegebracht.

Uw Commissie heeft gemeend dat deze vereischte van het ontwerp onvoldoende was : « volstaat de toestemming van den ouder van het kind die er het recht van bewaring op uitoefent ».

Het schijnt inderdaad dat indien de rechtbank, in geval van echtscheiding of van scheiding, de bewaring van het kind moet verleen en aan wien er 't waardigst toe gebleven is, het niet past dat wie haar aldus verkregen heeft er zich van ontdoet op een ander, den aannemenden persoon, die hem dus zal vervangen. Het komt ons voor dat op het oogenblik dat de echtgenoot die met dezen last werd bekleed, er zich ten gunste van een derden persoon

tout le moins il doive être entendu sur un acte très important qui peut modifier la vie de son enfant.

Examinant, à ce point de vue, en 1932, les lacunes de la loi de 1923, le rapporteur au Sénat français, M. Leredu, ajoutait : « Il ne faut pas que, par le fait de l'adoption, l'un des père et mère se trouve déchu de la puissance paternelle sans avoir été avisé qu'un tiers se proposait d'adopter son enfant et sans avoir été à même de faire connaître au tribunal, saisi aux fins d'homologation de l'acte, les motifs qui pouvaient, éventuellement, rendre cette adoption indésirable. »

Nous pensons que cet auteur devra être entendu, de même que dans l'article 148 du Code Civil, il faut que le dissentiment entre parents, vis-à-vis du mariage de l'enfant commun, soit constaté.

La Commission de la Justice a estimé également, en se basant sur l'analogie existant entre les consentements nécessaires à l'adoption et ceux nécessaires à la célébration du mariage, qu'il y aurait utilité à exiger que pour les enfants majeurs, à adopter, les parents soient à tout le moins consultés.

Ce sont ces deux points qui ont décidé la commission à amender, à la section des formes de l'adoption, l'article 358 du projet et à exiger que le tribunal entende ou, à tout le moins, convoque l'époux divorcé ou séparé de corps, non chargé de l'exercice du droit de garde, ainsi que les parents, même de l'adopté majeur.

Si le mineur n'a plus ni père ni mère, ou s'ils sont dans l'impossibilité de manifester leur volonté, ou s'ils sont

van ontmaakt, degene die er van beroofd werd eenigerlei deel zijner rechten moet herwinnen, of althans moet gehoord worden in zake een zeer belangrijke daad die het bestaan van zijn kind kan wijzigen.

Bij het onderzoek in 1932 van de leemten der wet van 1923 in dat opzicht, voegde de heer Leredu, verslaggever bij den Franschen Senaat, er aan toe : « Wegens de aanneming mag een ouder, vader of moeder, niet van de ouderlijke macht vervallen verklaard worden zonder verwittiging dat een derde zich voornam zijn kind aan te nemen en zonder bij machte geweest te zijn aan de rechtbank, waarbij de homologatie van de akte aanhangig is, de redenen te doen kennen welke desgevallend deze aanneming onwenschelijk konden maken. »

Wij meenen dat deze ouder zal moeten gehoord worden, evenals in artikel 148 van het Burgerlijk Wetboek de oneenigheid tusschen ouders, ten overstaan van het huwelijk van het gemeenschappelijk kind, moet vastgesteld worden.

De Commissie van Justitie meent eveneens dat, steunend op de gelijkwaardigheid bestaande tusschen de vereischte instemmingen voor de aanneming en die voor het huwelijk, het nuttig ware te vergen dat voor de meerderjarige aan te nemen kinderen de ouders op zijn minst zouden geraadpleegd worden.

Deze beide punten hebben de Commissie doen besluiten, voor wat de vormen der aanneming betreft, artikel 358 van het ontwerp te amendeeren en te vergen dat de rechtbank den echtelijk gescheiden of van tafel en bed gescheiden echtgenoot, niet belast met de uitoefening van het recht van bewaring, alsook de ouders, zelfs van den meerderjarigen aangenomene, te hooren of ten minste op te roepen.

Heeft de minderjarige vader noch moeder meer, of zijn deze in de onmogelijkheid van hun wil te doen blijken,

absents, le consentement est donné par le Conseil de famille.

Tandis qu'en matière de mariage, aux termes de l'article 3 de la loi du 30 avril 1896, on doit, en semblables cas, recourir au consentement des aïeuls et aïeules, il a paru préférable de recourir ici au consentement du Conseil de famille.

En Commission, la question suivante a été posée : « Qui devra consentir à l'adoption de l'enfant naturel non reconnu ? »

Il a été répondu que la loi sur la tutelle des enfants naturels du 7 mars 1938 (art. 2 et 5) fournirait la solution de cette question.

En rapprochant les stipulations de cette loi des considérations émises par le Comte Carton de Wiart, dans son rapport, on peut résumer comme suit l'opinion de la Commission :

a) Si l'enfant naturel non reconnu a moins de 16 ans, il sera représenté, dans l'acte d'adoption, par son tuteur. Cela implique naturellement le consentement du tuteur, représentant légal de l'enfant ;

b) Si l'enfant naturel non reconnu a plus de 16 ans, il comparaitra en personne pour passer l'acte, mais il devra produire, en outre, le consentement du tuteur, dans une des formes prévues par l'alinéa 2 de l'article 356. Il n'est pas concevable, en effet, qu'un enfant de 16 ans puisse décider seul de son adoption.

c) S'il s'agit d'un mineur qui, étant né avant l'entrée en vigueur de la loi du 7 mars 1938, n'a pas encore été mis sous tutelle, le conseil de famille désignera un représentant légal.

Une objection naît instinctivement à la lecture de cet article 346 : N'y a-t-il

of zijn zij afwezig, dan wordt de toestemming door den familieraad gegeven.

Terwijl men in zake huwelijk, naar luid van artikel 3 der wet van 30 April 1896, in dergelijke gevallen zijn toevlucht moet nemen tot de toestemming van de grootvaders en grootmoeders, bleek het verkieslijk hier beroep te doen op de toestemming van den familieraad.

In de Commissie werd de volgende vraag gesteld : « Wie zal moeten toestemmen in de aanneming van het niet erkend buitenechtelijk kind ? »

Daarop werd geantwoord dat de wet op de voogdij over de natuurlijke kinderen van 7 Maart 1938 (artt. 2 en 5) de oplossing van deze vraag zou leveren.

Wanneer men de bepalingen dezer wet toetst aan de beschouwingen van den heer Carton de Wiart, in zijn verslag, kan men de meening der Commissie als volgt samenvatten :

a) Is het niet erkend natuurlijk kind minder dan 16 jaar oud, dan wordt het in de aannemingsakte door zijn voogd vertegenwoordigd. Zulks sluit natuurlijk in zich de toestemming van den voogd, wettelijken vertegenwoordiger van het kind.

b) Is het niet erkend natuurlijk kind meer dan 16 jaar oud, dan verschijnt het in eigen persoon om de akte te verlijden, doch het moet bovendien de toestemming van den voogd voorleggen, in een der vormen voorzien bij lid 2 van artikel 356. Het is inderdaad niet denkbaar dat een kind van 16 jaar alleen over zijn aanneming kan beslissen.

c) Zoo het een minderjarige betreft die, geboren vóór het in voege treden der wet van 7 Maart 1938, nog niet onder voogdij werd geplaatst, dan duidt de familieraad een wettelijken vertegenwoordiger aan.

Een opwerping rijst bij de lezing van dit artikel 346 : ware het niet gevaarlijk

pas danger à placer sous l'autorité d'un adoptant un mineur, incapable donc de se prononcer, à créer entre lui et le père ou la mère adoptive des liens d'affection, d'estime, et peut-être, si c'est contre son gré, des liens de protection et d'assistance mutuelles, créateurs de devoirs nouveaux.

Voici comment l'Exposé des Motifs résout cette objection : Dans certains cas, l'âge de la majorité a été abaissé, malgré le principe de l'incapacité du mineur, notamment en matière de mariage puisque la femme peut contracter une union à 15 ans, l'homme à 18 ans, puisqu'à cet âge, les époux peuvent se faire donation par contrat de mariage, et puisque, d'autre part, le mineur de 16 ans peut disposer par testament de la moitié des biens dont la loi permet au majeur de disposer.

L'objection ne garde point sa valeur, dira en substance l'Exposé des Motifs, si l'homologation de l'adoption est soumise à un examen rigoureux, comme nous le verrons plus loin, si le consentement supplétif est organisé avec sévérité. Le mineur de plus de 16 ans devra comparaître et donner son consentement. S'il n'a pas 16 ans, c'est son représentant légal qui le représentera. De plus il faut de justes motifs pour adopter et des avantages pour l'adopté; enfin l'on prévoit (art. 365) la possibilité de la révocation de cette adoption : « Il faut choisir entre une législation destinée à rester lettre morte et une législation réformée allant droit à son but. »

Une réforme efficace du Code exigeait l'adoption du mineur. C'est ce qu'ont pensé, dans différents pays, les auteurs de législations récentes;

onder het gezag van een aannemenden persoon een minderjarige te plaatsen, die dus onbekwaam is van zijn wil te doen blijken, en alzoo tusschen hem en den aannemenden vader of -moeder, banden te doen ontstaan van genegenheid, achting, en misschien, zoo het tegen zijn wil is, banden van wederkerige bescherming en hulp, oorzaken van nieuwe verplichtingen ?

Ziehier hoe de Memorie van Toelichting dit bezwaar weerlegt : in sommige gevallen werd de leeftijd der meerderjarigheid verlaagd, ondanks het beginsel der onbekwaamheid van den minderjarige, namelijk in zake huwelijk, vermits de vrouw kan huwen op 15, de man op 18 jaar, en vermits op dien leeftijd de echtgenooten zich bij huwelijksche voorwaarden kunnen begiftigen, en vermits anderzijds de minderjarige van 16 jaar per testament kan beschikken over de helft der goederen waarover de wet den meerderjarige laat beschikken.

Deze opwerping verliest haar kracht, zegt de Memorie van Toelichting beknopt, zoo de homologatie der aanneming onderworpen is aan een strak onderzoek, en zooals wij het verder zullen zien, indien de bijkomende toestemming streng is ingericht. De minderjarige van meer dan 16 jaar zal moeten verschijnen en zijn toestemming geven. Is hij niet 16 jaar oud, dan wordt hij door zijn wettelijken vertegenwoordiger vertegenwoordigd. Daarbij, billijke redenen zijn vereischt om aan te nemen en voordeelen voor den aangenomene; ten slotte, voorziet men (art. 365) de mogelijkheid der herroeping van deze aanneming : « moet men kiezen tusschen een wetgeving bestemd doode letter te blijven en een hervormde wetgeving die recht op haar doel afgaat ».

Een doelmatige wijziging van het Wetboek vergde de aanneming van den minderjarige. Dit was in verschillende landen de meening der indie-

l'adoption du mineur est la seule qu'admette la loi anglaise de 1926.

Art. 347. — Cet article maintiendra la disposition du Code quant au nom de l'adopté, mais avec de larges réserves.

Si l'adopté et l'adoptant ont le même nom patronymique, aucune modification de nom n'intervient.

De plus, si les parties sont d'accord, le nom de l'adoptant pourra être conféré à l'adopté purement et simplement.

La proposition de loi, déposée en 1932 au Sénat français, contient cette nouvelle disposition et l'exposé des motifs la justifie très exactement : « La règle du Code s'explique surtout parce que l'adoption n'intervenait qu'après 21 ans, et à un âge où l'adopté depuis plus de 21 ans portait à l'école, à l'atelier, au bureau, un nom qu'on ne pouvait lui retirer sans inconvénient. »

Le motif n'est plus aussi sérieux lorsqu'il s'agit d'adopter des enfants en bas âge. Il convient, dès lors, ainsi que cela a été consacré par de nombreuses législations, de donner aux parties le droit, si elles le préfèrent, de régler cette question par l'octroi à l'adopté du seul nom de l'adoptant. C'est ce qu'avait prévu déjà l'article 347 si l'adopté est un enfant naturel non reconnu : le nom de l'adoptant pourra lui être conféré également sans adjonction à un autre nom.

Lorsque l'adoptant sera une femme mariée, c'est son nom particulier qui passera à l'adopté.

Nous proposons donc de modifier par amendement l'article 347, 2e paragraphe, comme suit : « Le nom de

ners van wetten van jongen datum; de aanneming van den minderjarige is de eenige welke de Engelsche wet van 1926 erkent.

Art. 347. — Dit artikel handhaaft de bepaling van het Wetboek wat betreft den naam van den aangenomene, doch mits ruim voorbehoud.

Indien de aangenomene en de aannemer denzelfden familienaam dragen komt er geenerlei wijziging van naam tusschenbeide.

Bovendien, indien partijen akkoord zijn, kan de naam van den aannemer eenvoudig aan den aangenomene worden gegeven.

Het wetsvoorstel dat in 1932 in den Franschen Senaat werd ingediend, behelst deze nieuwe bepaling en de Toelichting rechtvaardigt ze als volgt : « De regel van het Wetboek is vooral verklaarbaar door het feit dat de aanneming slechts geschiedde na de 21 jaar en op een leeftijd dat de aangenomene sedert meer dan 21 jaar op school, op de werkplaats, op het kantoor, een naam droeg die men hem niet zonder bezwaar kon ontnemen. »

De reden is niet meer zoo ernstig wanneer het kinderen op jongen leeftijd betreft. Het past derhalve, zooals door de wetgeving van talrijke landen werd bekrachtigd, aan partijen het recht te geven, indien zij zulks verkiezen, dit vraagstuk te regelen door het verleenen aan den aangenomene van den eenigen naam van den aannemer. Dit werd reeds voorzien bij artikel 347 indien de aangenomene een niet-erkend natuurlijk kind is : de naam van den aannemer kan aan den aangenomene eveneens worden gegeven zonder dat hij aan een anderen naam wordt toegevoegd.

Is de aannemer een gehuwde vrouw, dan is het haar eigen naam die aan den aangenomene wordt gegeven.

Wij stellen dus voor aan artikel 347, paragraaf 2, het volgend amendement toe te brengen : « De naam van den

l'adoptant peut « également », par l'acte même de l'adoption et du consentement des parties, être conféré purement et simplement à « l'adopté » sans être ajouté à son nom propre. »

Art. 348. — Comme le disait déjà le Code, l'adopté reste dans sa famille naturelle et y conserve tous ses droits et toutes ses obligations. Mais la possibilité d'adopter les mineurs oblige l'auteur du projet à prévoir qui sera investi de la puissance paternelle, le père ou l'adoptant.

L'article 348 tranche nettement la question en investissant le seul adoptant de ces droits, y compris notamment le droit d'émanciper l'adopté, de consentir à un mariage, de l'autoriser à faire le commerce et d'administrer ses biens durant sa minorité.

Un membre de la Commission a observé à ce sujet que la rédaction sur ce point, de la loi française, avait provoqué une assez profonde contestation doctrinale entre les commentateurs, la plupart de ceux-ci plaidant en faveur de la transmission intégrale des attributs de la puissance paternelle, d'autres estimant que l'article 348 devait être interprété dans un sens restrictif.

La Commission croit que semblable contestation ne se produira pas en Belgique; en présence de la rédaction de l'article 348, contenant une énumération des attributs de la puissance paternelle, énumération à laquelle il faut attacher une portée simplement énonciative et non limitative, l'interprétation la plus large lui paraît devoir être donnée à ces mots « des droits de la puissance paternelle ».

Dans le cas où l'adoption aurait été faite par les deux époux, ces droits de puissance paternelle sont exercés

aannemer kan « insgelijks » door de akte zelf van aanneming en met de toestemming van partijen gewoon weg aan den aangenomene worden gegeven zonder dat die aan zijn eigen naam toegevoegd wordt.

Art. 348. — Zooals het reeds luidde in het Wetboek, blijft het aangenomen kind in zijn oorspronkelijke familie en behoudt er al zijn rechten en verplichtingen. Doch de mogelijkheid minderjarigen aan te nemen verplicht den steller van het ontwerp er toe te voorzien wie met de ouderlijke macht zal bekleed worden, de vader of de aannemende persoon.

Artikel 348 beslist duidelijk daarover door alleen den aannemenden persoon te bekleeden met die rechten, met inbegrip o.m. van het recht het aangenomen kind te ontvoogden, toe te stemmen in zijn huwelijk, het te machtigen handel te drijven en zijn goederen te beheeren tijdens zijn minderjarigheid.

Een lid der Commissie merkte dien-aangaande op dat de redactie, op dit stuk, van de Fransche wet een tamelijk diepgaande betwisting had teweeggebracht tusschen de commentatoren, waarvan de meesten pleitten ten voordeele van de integrale overdracht der kenmerken van de ouderlijke macht, terwijl anderen oordeelden dat artikel 348 dient uitgelegd in beperkenden zin.

De Commissie meent dat een dergelijke betwisting in België niet zal oprijzen; ten overstaan van het opstel van artikel 348, hetwelk een opsomming bevat der kenmerken van de ouderlijke macht — kenmerken die alleen een aanhalende en geen beperkende draagkracht hebben — komt het haar voor dat de ruimste uitlegging dient gegeven aan deze woorden « de rechten der ouderlijke macht ».

In geval de aanneming door twee echtgenooten werd gedaan, worden deze rechten uitgeoefend overeenkom-

conformément aux règles applicables aux père et mère légitimes.

En cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès de l'adoptant, survenus durant la minorité de l'adopté, la puissance paternelle revient de plein droit aux ascendants de celui-ci.

Aux termes de ce même article 348, le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants légitimes de l'adopté.

L'article 349 du projet prévoit que « la reconnaissance ou la légitimation d'un enfant naturel, faite postérieurement à l'homologation de l'adoption de cet enfant, laisse subsister cette dernière avec tous ses effets ».

Il est difficile de faire concorder ce texte et l'interprétation suivant laquelle il s'agit de la légitimation ou de la reconnaissance par un autre que l'adoptant avec le commentaire donné à l'Exposé des Motifs et disant : « Cet article maintient les effets de l'adoption en cas de reconnaissance ou de légitimation subséquente de l'adopté. *Il implique que l'enfant naturel peut être adopté.* »

Si nous sommes d'accord avec l'Exposé des Motifs pour dire que l'enfant naturel peut être adopté, nous pensons qu'il est inutile et même dangereux de donner à l'article 349 la portée double que suppose ce commentaire.

Expliquons-nous : On peut comprendre l'article 349 dans deux sens. Tout d'abord en envisageant que la reconnaissance et la légitimation postérieure dont il s'agit ici sont celles qui émaneraient de tiers. Dans ce sens, on comprend toute la portée et l'intérêt de l'article : il ne faut pas qu'un tiers puisse, postérieurement à

stig de regelen die op den wettigen vader en de wettige moeder van toepassing zijn.

In geval van ontzetting, verklaarde afwezigheid, of overlijden van den aannemenden persoon, voorgekomen tijdens de minderjarigheid van het aangenomen kind, komt de ouderlijke macht van rechtswege toe aan de ascendenten van dit kind.

Naar luid van hetzelfde artikel 348, strekt de band van verwantschap, die uit de aanneming ontstaat, zich uit tot de wettige afstammelingen van het aangenomen kind.

Artikel 349 van het ontwerp voorziet dat « de erkenning of de wettiging van een natuurlijk kind, die na de bekrachtiging van de aanneming van dit kind is geschied, die aanneming met al haar gevolgen laat bestaan ».

Het is moeilijk dezen tekst en de verklaring, volgens welke het de wettiging of de erkenning door een anderen dan den aannemenden persoon betreft, te doen strooken met den commentaar van de Memorie van toelichting, die zegt dat dit artikel de gevolgen der aanneming handhaaft in geval van latere erkenning of wettelijke aanneming van het aangenomen kind. *Het sluit in zich dat het natuurlijk kind kan aangenomen worden.*

Zoo wij akkoord gaan met de Memorie van toelichting om te zeggen dat het natuurlijk kind mag aangenomen worden, meenen wij dat het onnoodig, ja gevaarlijk is, aan artikel 349 de dubbele draagkracht te geven die deze commentaar veronderstelt.

Zeggen wij duidelijker : men kan aan artikel 349 twee beteekenissen geven. Eerstens kan men het voorstellen alsof de erkenning en de latere wettiging waarvan hier sprake, zouden uitgaan van derde personen. In dit licht begrijpt men de volle draagkracht en het belang van het artikel : het mag niet dat een derde persoon, na de aan-

l'adoption, faire échec à celle-ci par une reconnaissance ou une légitimation.

Mais on peut comprendre encore l'article dans un second sens, suivant lequel la reconnaissance ou la légitimation visées émaneraient de l'adoptant lui-même. Nous pensons qu'il n'y a pas de raison de donner à l'article ce second champ d'application et, qu'au contraire, cette extension serait dangereuse : la première hypothèse est purement théorique — reconnaissance après adoption — car on ne conçoit guère pour quel motif l'adoptant estimerait devoir établir avec l'adopté un lien de filiation naturelle, alors que la filiation adoptive plus large dans ses effets, et plus honorable, existe déjà. Quant à la seconde hypothèse, l'extension envisagée aboutirait au résultat que l'adoption serait préférée pour fixer les liens entre adoptant et adopté, à la légitimation, si les conditions légales de cette dernière se trouvent réunies. Nous pensons que si l'adopté, par le fait des circonstances, en arrive à pouvoir bénéficier de la légitimation, il est préférable que celle-ci agisse pleinement et que l'état d'adoption qui lui est inférieur ne soit pas maintenu.

Il conviendrait donc de s'en tenir au seul champ d'application initial de l'article et, pour éviter toute équivoque, de préciser comme suit son texte.

« La reconnaissance ou la légitimation d'un enfant naturel, faite par un tiers, postérieurement à l'homologation de l'adoption de cet enfant, laisse subsister cette dernière avec tous ses effets. »

L'article 348 du Code a prévu une série de prohibitions de mariage. Elle est reprise par le projet de loi à l'article 350 avec cette différence que

neming, deze kunne teniet doen door een erkenning of een wettiging.

Maar men kan ook het artikel in een anderen zin uitleggen, nl. dat de erkenning of de wettiging zouden uitgaan van den aannemenden persoon zelf. Wij meenen dat er geen reden toe bestaat aan het artikel dit tweede arbeidsveld toe te kennen en dat integendeel deze uitbreiding gevaarlijk zou zijn : de eerste veronderstelling is zuiver theoretisch — erkenning na aanneming — want men beeldt zich niet in om welke reden de aannemende persoon het noodig zou achten tusschen hem en den aangenomene een natuurlijke afstamming vast te stellen, daar waar de aangenomen afstamming, ruimer in haar gevolgen en eerbaarder, reeds bestaat. Wat de tweede veronderstelling aangaat, zou de beoogde uitbreiding tot dezen uitslag leiden dat de voorkeur zou gegeven worden aan de aanneming boven de wettiging, om de banden tusschen aannemende en aangenomene vast te leggen, indien de wettelijke voorwaarden daartoe aanwezig zijn. Wij meenen dat wanneer de aangenomene er door de omstandigheden toe komt de wettiging te kunnen genieten, het verkieslijk is dat deze volkomen van kracht worde en dat de staat van aanneming, die niet zoo ruim is, niet behouden blijve.

Het zou dus passen zich te houden aan het eenig oorspronkelijk toepassingsveld van het artikel en den tekst als volgt nader te omschrijven, ten einde alle dubbelzinnigheid te vermijden :

« De erkenning of de wettiging van een natuurlijk kind, geschied door een derde persoon, na de bekrachtiging van de aanneming van dit kind, laat die aanneming met al haar gevolgen bestaan. »

Artikel 348 van het Wetboek heeft een reeks verbodsbepalingen tegen het huwelijk voorzien. Zij wordt bij artikel 350 van het wetsontwerp over-

deux de ces prohibitions, entre les enfants adoptifs d'un même adoptant, et entre l'adopté et les enfants qui pourraient survenir à l'adoptant... peuvent être levées par le Roi, pour des causes légitimes. Ce dernier mot émane de la Commission de la Chambre et a remplacé le mot « graves ».

Cette restriction est empruntée à la loi française. « Le scandale à prévenir, dit l'Exposé des Motifs, ou des sentiments emportant le respect et la protection, sont des causes que l'on pourra tenir pour graves. »

Cet article 350 du projet nous suggère une difficulté sur laquelle les débats devant la Chambre se sont peu appesantis :

Le Comte Carton de Wiart relevait, dans son rapport, qu'une observation avait été faite au cours des débats en Commission, touchant la mention de l'article 350 du projet, relative à la prohibition du mariage « entre les enfants adoptifs d'un même adoptant » mention qui ne fait que reproduire la prohibition du Code Civil. Cette mention prouve que la coexistence de plusieurs enfants adoptifs est possible, et l'on pourrait en déduire que l'existence d'un enfant adopté antérieurement, ou des descendants de celui-ci, ne fait pas obstacle à l'adoption d'un autre enfant.

On comprend qu'il soit possible d'adopter plusieurs enfants à la fois : il est possible qu'un parent, ou, comme cela s'est produit, un second père, une seconde mère, désirent adopter tous les enfants, retenus par leur conjoint, d'un précédent mariage.

genomen met dit verschil dat twee dezer verbodsbepalingen, tusschen aangenomen kinderen van eenzelfde aannemenden persoon, en tusschen het aangenomen kind en de kinderen die de aannemende persoon mocht krijgen, door den Koning, om gewettigde redenen, kunnen opgeheven worden. Het woord « gewettigde » gaat uit van de Commissie der Kamer en heeft het woord « gewichtige » vervangen.

Deze beperking is ontleend aan de Fransche wet. « Ergernis die moet voorkomen worden, aldus de toelichting, gevoelens die tot eerbied en bescherming nopen, zijn redenen die als gewichtig kunnen beschouwd worden. »

Dit artikel 350 van het ontwerp doet een bezwaar rijzen, waarop bij de bespreking in de Kamer niet werd ingegaan :

Graaf Carton de Wiart haalde in zijn verslag aan, dat een opmerking gemaakt werd in den loop van het onderzoek in de Commissie, over de vermelding in artikel 350 betreffende verboden huwelijk « tusschen de aangenomen kinderen van eenzelfde aannemenden persoon », vermelding die slechts de verbodsbepaling van het Burgerlijk Wetboek herhaalt. Deze vermelding bewijst dat het gelijktijdig bestaan van verschillende aangenomen kinderen mogelijk is, en men zou er kunnen uit afleiden dat het bestaan van een vroeger aangenomen kind of van de afstammelingen van dit laatste geen bezwaar is tegen de aanneming van een ander kind.

Men begrijpt dat het mogelijk is verschillende kinderen te gelijk aan te nemen : het is mogelijk dat een familielid, of zooals het reeds voorkwam, dat een tweede vader, een tweede moeder, al de door hun echtgenoot uit een voorgaande huwelijk behouden kinderen, wenschen aan te nemen.

Mais convient-il qu'un adoptant, ayant élevé au rang de fils, tel jeune homme, puisse, par la suite, après lui avoir donné des droits, créé aussi des obligations, adopter un ou plusieurs autres enfants? Dans un moment où l'on élargit et facilite l'adoption, ne serait-ce pas un danger de procurer à l'adoptant le moyen, à l'occasion d'un changement d'humeur, d'un retour de faveur, d'annihiler presque, de réduire en tout cas sensiblement les avantages de l'adoption pour le premier bénéficiaire de cette mesure? L'enfant, une fois adopté, ne doit-il pas, à cet égard, bénéficier de la même protection que l'enfant légitime?

Dans le même ordre d'idées, notons que, selon l'article 353, la naissance d'un enfant, postérieure à l'homologation de l'adoption, ne fait point tort à celle-ci. Si la loi a bien dû, ici, s'accommoder d'un fait qu'il n'était pas en son pouvoir de limiter, il est bien certain que la situation est tout autre lorsqu'il s'agit d'autoriser ou non des adoptions successives.

On répond à cette objection que l'adoption sera fréquemment réalisée par un frère ou une sœur sans enfant, désirant améliorer la situation de leurs neveux. Il peut naître d'autres neveux après la première adoption.

D'autre part, il peut y avoir chez l'adoptant le désir, dans un but de meilleure éducation, d'adopter plusieurs enfants successivement.

C'est pourquoi votre Commission, après exposé de la question, a considéré qu'il n'y avait pas lieu d'interdire des adoptions successives.

Aussi bien, le Tribunal aura désormais un large pouvoir d'appréciation, notamment en ce qui concerne l'exa-

Past het echter dat een aannemende persoon, die een bepaalden jongeling tot zoon heeft opgenomen, naderhand, na hem rechten gegeven en ook verplichtingen opgelegd te hebben, een of meer andere kinderen mag aannemen? Op het oogenblik dat men de aanneming verruimt en vergemakkelijkt, ware het niet gevaarlijk aan den aannemenden persoon het middel aan de hand te doen, ter gelegenheid van een gewijzigden gemoedstoestand, terug te komen op een gunst, de voordeelen der aanneming voor den eersten belanghebbende bij dien maatregel haast te niet te doen, althans merkkelijk te verminderen? Eens het kind aangenomen zijnde, moet het dan in dat opzicht niet dezelfde bescherming als het wettig kind genieten?

Laten wij in denzelfden gedachtingang aanstippen dat, volgens artikel 353, de geboorte van een kind na de bekrachtiging van de aanneming op deze laatste zonder gevolg is. Zoo de wet zich hier heeft moeten aanpassen bij een feit, dat zij niet bij machte was te beperken, dan is de toestand stellig geheel anders wanneer het er om gaat al dan niet achtereenvolgende aannemingen toe te staan.

Men antwoordt op deze opwerping dat de aanneming vaak zal geschieden door een broeder of een zuster zonder kinderen die den toestand hunner neven wenschen te verbeteren. Er kunnen na de eerste aanneming nog andere neven geboren worden.

Aan den anderen kant kan bij den aannemer, met het oog op een betere opvoeding, het verlangen bestaan achtereenvolgens verscheidene kinderen aan te nemen.

Derhalve heeft uw Commissie na uiteenzetting van het vraagstuk geoordeeld dat er geen aanleiding toe bestond achtereenvolgende aannemingen te verbieden.

Ook zal de rechtbank voortaan een ruime macht van beoordeeling bezitten wat betreft het onderzoek van deze

men de ces justes motifs et de ces avantages pour l'adopté, prévus par l'article 343.

Le tribunal devra naturellement contrôler si de semblables adoptions, survenant l'une après l'autre, sont basées sur de « justes motifs » ou si elles ont pour but d'évincer le premier enfant adopté des avantages qui lui sont destinés. On peut donc, en pareil cas, s'en remettre à l'examen qui s'imposera au tribunal civil.

L'article 351 reprend, en la précisant et la développant, la stipulation du Code Civil (art. 349) créant l'obligation alimentaire dans le chef de l'adoptant envers l'adopté ou ses descendants, puisque ceux-ci sont devenus parents de l'adoptant. Cette obligation est complètement réciproque. Si l'adopté meurt sans descendant, sa succession est tenue de cette obligation suivant les termes des trois derniers paragraphes de l'article 205. (Loi du 20 novembre 1896, art. 2.)

L'obligation de fournir des aliments persiste entre l'adopté et ses parents, mais ceux-ci ne sont tenus de ce devoir que si leur enfant ne peut en obtenir l'exécution de l'adoptant.

Aux termes de l'article 352, l'adopté et ses descendants acquièrent les mêmes droits qu'un enfant légitime sur la succession de l'adoptant, à l'exclusion de tout droit sur les biens des parents de l'adoptant.

Les articles 354 et 355, réglant le retour successoral, ont été intégralement empruntés aux dispositions du Code Civil.

billijke redenen en van deze voordeelen voor den aangenomene, voorzien bij artikel 343.

Het spreekt vanzelf dat de rechtbank zal moeten nagaan of dusdanige aannemingen, die gebeuren de eenen na de anderen, gesteund zijn op billijke redenen en of zij ten doel hebben het eerste aangenomen kind uit te sluiten van de voordeelen die voor hetzelfde bestemd zijn. In dergelijk geval mag men zich dus verlaten op het onderzoek dat voor de burgerlijke rechtbank zal geboden zijn.

Artikel 351 neemt, duidelijker en ruimer, de bepaling over van het Burgerlijk Wetboek (art. 349), waarbij onderhoudsplicht wordt opgelegd aan den aannemenden persoon voor het aangenomen kind en zijn afstammelingen, vermits deze familieleden van den aannemenden persoon geworden zijn. Deze verplichting is volkomen wederkeerig. Indien de aannemende persoon zonder afstammeling sterft, dan is zijn nalatenschap bedoelde verplichting verschuldigd, naar luid van de laatste drie paragrafen van artikel 205 (wet van 20 November 1896, art. 2).

De verplichting onderhoud uit te keeren duurt voort tusschen het aangenomen kind en zijn ouders, doch deze zijn daartoe slechts gehouden indien hun kind er geen van den aannemenden persoon bekomen kan.

Luidens artikel 352 verwerven het aangenomen kind en zijn afstammelingen dezelfde rechten als een wettig kind, op de nalatenschap van den aannemenden persoon, met uitsluiting van elk recht op de goederen der bloedverwanten van den aannemenden persoon.

De artikelen 354 en 355 regelen den terugkeer van de nalatenschap en werden in hun geheel overgenomen uit de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

DES FORMES DE L'ADOPTION.

Tel est l'objet des articles 356 à 364 du projet.

La possibilité d'adopter un mineur devait avoir sa répercussion sur les formes de l'adoption. Désormais, il sera nécessaire de réunir le consentement de l'adoptant et de l'adopté, si celui-ci a atteint l'âge de 16 ans. Si celui-ci a moins de 16 ans, l'acte est passé en son nom par son représentant légal. Ce texte repris à la loi française de 1923 a été complété par un amendement de la Commission, ainsi rédigé : « à défaut de représentant légal, celui-ci sera désigné par le conseil de famille prévu à l'article 346... ». Cet amendement n'aura qu'une application assez rare, étant donnés les termes de la loi du 7 mars 1938 sur la tutelle des enfants naturels : ce serait notamment le cas, lorsque l'adopté étant né avant la mise en vigueur de cette dernière loi, il n'aurait pas été désigné de tuteur.

Le contrat d'adoption qui reste contrat solennel, continuera d'être reçu par le Juge de Paix du domicile de l'adoptant, ou, disposition nouvelle, il pourra être passé également devant un notaire. C'est pour des raisons de discrétion que la loi française a utilisé ce double mode, que le projet a cru devoir accueillir à son tour.

Les consentements des père et mère, celui du conjoint de l'adopté et celui du conjoint de l'adoptant, seront donnés soit dans l'acte d'adoption, soit par acte authentique séparé, devant le notaire, ou devant le juge de paix de leur domicile respectif.

RECHTSVORMEN VAN DE AANNEMING.

Deze maken het voorwerp uit van de artikelen 356 tot 364 van het ontwerp.

De mogelijkheid, een minderjarig kind aan te nemen, moest haar weerslag hebben op de vormen van de aanneming. Voortaan zal de toestemming vereischt zijn van den aannemenden en van den aangenomen persoon, zoo deze den leeftijd van 16 jaar bereikt. Zoo hij nog geen 16 jaar oud is, wordt de akte in zijn naam opge maakt door zijn wettelijken vertegenwoordiger. Deze tekst, overgenomen uit de Fransche wet van 1923, werd aangevuld door een amendement van de Commissie, luidende als volgt : « bij ontstentenis van wettelijk vertegenwoordiger, wordt deze benoemd door den bij artikel 346 voorzienen familierraad ». Dit amendement zal slechts zelden van toepassing zijn, gelet op de bewoordingen der wet van 7 Maart 1938 op de voogdij der natuurlijke kinderen : het zou namelijk het geval zijn wanneer het aangenomen kind geboren werd vóór het van kracht worden dezer laatste wet en geen voogd werd aangeduid.

De akte van aanneming, die een plechtige overeenkomst blijft, zal verder verleden worden voor den vrederechter van de woonplaats van den aannemenden persoon, of — nieuwe bepaling — zij zal ook kunnen opge maakt worden voor een notaris. De Fransche wet heeft deze dubbele wijze aangenomen om redenen van bescheidenheid; men heeft gemeend goed te doen het eveneens in het ontwerp op te nemen.

De toestemming van den vader en de moeder, deze van den echtgenoot van het aangenomen kind en deze van den echtgenoot van den aannemenden persoon, zal gegeven worden in de akte van aanneming, hetzij bij afzonderlijke authentieke akte, voor notaris, of voor den vrederechter van hun onderscheiden woonplaats.

L'extension de l'adoption aux mineurs devait rendre plus importante aussi la procédure d'homologation.

Le tribunal reste, en effet, chargé de vérifier ce point mentionné dans l'article 343 du projet : « L'adoption est-elle fondée sur de justes motifs et présente-t-elle des avantages pour l'adopté ? »

Cette question permet une appréciation infiniment plus large que celle que soulevait l'article 345 du Code Civil.

Cette appréciation par le Tribunal a une importance décisive. C'est notamment parce que le législateur faisait au Tribunal une obligation d'examiner le fond de l'affaire, que la Commission de la Chambre a cru pouvoir se dispenser de prévoir une sorte de stage « pendant lequel celui qui veut adopter aura donné la preuve de l'intérêt et de l'affection qu'il porte à l'enfant. » Cette garantie a paru suffisante contre les adoptions, résultat d'un calcul ou d'un caprice.

Il a paru utile de permettre le double degré de juridiction.

Le Tribunal devait, aux termes de la loi actuelle, vérifier si toutes les conditions de la loi sont remplies et si la personne qui se propose d'adopter jouit d'une bonne réputation. Le projet éliminait cette dernière exigence, le Tribunal devant se livrer à une enquête sur les justes motifs et les avantages de l'adoption.

La Commission, suivie par la Chambre, a cru devoir réintroduire cette condition de bonne réputation, réclamée par le Code Napoléon. « On ne comprendrait pas, dit le rapporteur, que des personnes ayant encouru certaines condamnations, ou peut-être une déchéance totale ou partielle des droits de la paternité ou de la maternité, puissent adopter un enfant. »

De uitbreiding der aanneming tot de minderjarigen moest ook de procedure tot bekrachtiging meer belang bijzetten.

De rechtbank blijft inderdaad gelast dit punt na te gaan, zooals luidt in artikel 343 van het ontwerp : « Is de aanneming gegrond op billijke redenen en levert zij voordeelen op voor het aangenomen kind ? »

Deze vraag laat een veel ruimer beoordeeling toe dan deze opgeworpen door artikel 345 van het Burgerlijk Wetboek. Deze beoordeeling door de rechtbank heeft een beslissend belang. Het is nl. omdat de wetgever de rechtbank de verplichting oplegde den grond der zaak te onderzoeken, dat de Kamercommissie gemeend heeft geen proeftijd te moeten voorzien « gedurende denwelke hij die wil aannemen het bewijs zal hebben geleverd van het belang en de toewijding die hij het kind toedraagt ». Deze waarborg bleek voldoende tegen de aannemingen die zouden het gevolg zijn van berekening of gril.

Het leek nuttig den dubbelen aanleg van rechtspraak toe te laten.

Volgens de huidige wet moest de Rechtbank nagaan of al de voorwaarden van de wet vervuld zijn en of de persoon die voornemens is de aanneming te doen te goeder faam bekend staat. Het ontwerp liet dezen laatsten eisch vallen; de rechtbank moest een onderzoek instellen naar de billijke redenen en de voordeelen van de aanneming.

De Commissie, gevolgd door de Kamer, heeft gemeend deze voorwaarde van goede faam, vereischt door den Code Napoléon, te moeten herinvoeren. « Men zou niet begrijpen, zegt de verslaggever, dat personen die het voorwerp waren van sommige veroordeelingen of die volledig of gedeeltelijk vervallen waren verklaard van de rechten van het vaderschap of het moederschap, een kind kunnen aannemen. »

Il va de soi, ajoutait-il encore, que cette obligation pour le Tribunal ne pourrait s'étendre à la recherche ou à la prise en considération des convictions philosophiques ou des opinions politiques de l'adoptant.

Le Tribunal devra, et ceci n'était pas dans le Code, entendre l'adoptant, l'adopté, ou se prononcer, ces derniers dûment appelés.

Rappelons que, tenant compte des exigences émises par votre Commission, nous proposons la rédaction de l'article 358, amendé comme suit :

« Le tribunal, réuni en Chambre du Conseil, après s'être procuré tous renseignements utiles, avoir éventuellement entendu, ou à tout le moins avoir convoqué l'époux divorcé ou séparé de corps, non chargé de l'exercice du droit de garde, ainsi que les parents, même de l'adopté majeur... vérifie si la personne qui se propose d'adopter jouit d'une bonne réputation et si les autres conditions requises par la loi sont remplies. »

Les articles 357 et suivants du Code imposaient l'obligation de soumettre le jugement à la Cour d'Appel. Cet appel n'est plus désormais que facultatif pour les parties et le Ministère public, et ce caractère s'accommode mieux de l'examen circonspect de l'affaire auquel se livrera le Tribunal, et qui remplace avantageusement la procédure purement formaliste du Code Civil.

L'article 360, paragraphe 2, déclarant que l'adoptant et l'adopté peuvent, « conjointement », interjeter appel du jugement, semblait prêter à équivoque.

Votre Commission s'est décidée à ne

» Het spreekt vanzelf, ging hij verder, dat deze verplichting voor de rechtbank niet mag worden uitgebreid tot het opsporen of het in overweging nemen van de wijsgeerige opvattingen of politieke meening van den aannemenden persoon. »

De rechtbank zal — en dit stond niet in het Burgerlijk Wetboek — den aannemenden persoon en het aangenomen kind moeten hooren, of uitspraak doen nadat beiden degelijk opgeroepen werden.

Brengen wij in herinnering dat, met inachtneming van de eischen vooropgesteld door uw Commissie, wij voorstellen artikel 358 te amendeeren als volgt :

« De rechtbank vergadert in raads-kamer, na zich alle nuttige inlichtingen te hebben verschaft en eventueel te hebben gehoord of althans behoorlijk gedagvaard, den uit den echt of bij lijve gescheiden echtgenoot die niet is belast met de uitoefening van het recht van bewaring, alsmede de ouders, zelfs van den meerderjarigen aangenomene, gaat na of de persoon die voornemens is aan te nemen, een goede faam geniet en of de andere bij de wet vereischte voorwaarden zijn vervuld. »

Artikel 357 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, legden de verplichting op, het vonnis te onderwerpen aan het Hof van beroep. Dit beroep is voortaan nog slechts facultatief voor de partijen en het openbaar ministerie, en deze aard komt beter overeen met het omzichtig onderzoek waartoe de rechtbank zal overgaan, dat daarbij voordeelig de zuiver formalistische procedure van het Burgerlijk Wetboek vangt.

Artikel 360, paragraaf 2, waarin wordt verklaard dat de aannemende persoon en het aangenomen kind gezamenlijk beroep kunnen instellen tegen het vonnis, scheen aanleiding te geven tot dubbelzinnigheid.

Uw Commissie heeft besloten den

point en modifier la rédaction, l'interprétation obvie ne pouvant être que la suivante : « L'adoptant et l'adopté peuvent intervenir l'un et l'autre dans le même acte d'appel. »

La Cour instruira dans les mêmes formes que le Tribunal et prononcera sans énoncer de motifs.

Dans les quatre mois, suivant le prononcé du jugement ou de l'arrêt d'homologation, la décision et l'acte d'adoption seront transcrits à la requête d'une des parties, sur le registre de l'état civil du lieu où l'adoptant est domicilié, comme dans la loi actuelle. A défaut de cette formalité dans le délai prescrit, l'adoption restera sans effet.

LA RÉVOCATION.

L'adoption du mineur devait logiquement entraîner une autre conséquence : la révocation peut, pour des motifs très graves, être prononcée sur la demande de l'adoptant, sur celle de l'adopté, ainsi qu'à l'initiative du Ministère public.

« La demande de l'adoptant, dit l'Exposé des Motifs, sera tenue pour fondée lorsqu'il aura subi, de la part de l'adopté, des menaces, des violences, de l'ingratitude révoltante, s'il a souffert de sa mauvaise conduite ou de manquements à tous ses devoirs. »

« La demande de l'adopté sera légitime, si l'adoptant lui a donné de mauvais exemples ou lui a fait subir des brutalités répétées. »

La Commission de la Chambre avait pensé accorder ce droit de demander

tekst niet te wijzigen daar de geldige interpretatie slechts de volgende kan zijn : « De aannemende persoon en het aangenomen kind mogen beide in dezelfde daad van beroep tusschenbeide komen. »

Het Hof zal in dezelfde vormen als de Rechtbank een onderzoek instellen en uitspraak doen zonder opgave van redenen.

De beslissing en de akte van aanneming zullen binnen de vier maanden, volgend op de uitspraak van het vonnis of van het besluit tot bekrachtiging, overgeschreven worden op verzoek van een der partijen in het register van den burgerlijken stand van de plaats waar de aannemende persoon gehuisvest is, zooals in de huidige wet. Bij ontstentenis van deze formaliteit binnen den voorgeschreven termijn, blijft de aanneming zonder gevolg.

DE HERROEPING.

De aanneming van een minderjarig kind moest logischerwijze nog een ander gevolg hebben : de herroeping kan, voor zeer ernstige redenen, uitgesproken worden op verzoek van den aannemenden persoon of van het aangenomen kind, alsook op initiatief van het openbaar ministerie.

« Het verzoek van den aannemenden persoon, luidt het in de Memorie van toelichting, zal voor gegrond gehouden worden wanneer hij, vanwege het aangenomen kind, bedreigingen, gewelddaden, schandelijke ondankbaarheid had te verduren, wanneer hij te lijden had onder zijn slecht gedrag of het te kort schieten aan al zijn plichten. »

« Het verzoek van het aangenomen kind zal wettig zijn, indien de aannemende persoon hem slechte voorbeelden gegeven heeft of hem herhaaldelijk brutaliteiten heeft doen doorstaan. »

De Kamercommissie had gemeend het recht tot het aanvragen van de

la révocation aux parents de l'adopté. A la réflexion, il a paru que l'intervention du Ministère public suffirait, tandis qu'il serait à redouter que les parents ne se livrent à cette action par pression, même par chantage. Le Parquet agira, soit sur la plainte des parents ou même d'un tiers, soit d'office. Le Ministère public sera toujours entendu, et le jugement toujours susceptible d'appel, tant pour le Ministère Public que pour les parties.

L'article 366 prévoit qu'à partir de l'acte introductif d'instance, la révocation fait cesser tous les effets de l'adoption, mais il ajoute que les articles 350, 354 et 355 restent pourtant applicables, c'est-à-dire que les prohibitions de mariage subsistent, que les donations faites seront maintenues et que le retour successoral s'accomplira quand même, basé qu'il est sur l'idée de conservation des biens dans la famille.

Enfin, il a paru nécessaire et c'est l'objet de l'article 348 alinéa additionnel du projet de prévoir que les dispositions pénales et celles de la loi sur la Protection de l'Enfance, qui étaient applicables aux ascendants et descendants légitimes, le seraient dorénavant à l'adoptant, à l'adopté et à ses descendants légitimes, notamment la déchéance de la puissance paternelle.

Art. 368. — Sous ce numéro, votre Commission a été d'avis d'insérer dans le projet une disposition d'ordre fiscal, analogue à celle qui a pris place dans la loi française du 16 avril 1930 (art. 22.)

On a remarqué que, maintes fois, la nouvelle législation française a servi à dissimuler des transmissions de

herroeping aan de ouders van het aangenomen kind te verleenen. Bij nader overleg blijkt het dat de tusschenkomst van het openbaar ministerie zou volstaan, terwijl het te vreezen ware dat de ouders tot deze daad zouden overgaan onder druk, zelfs onder afdreiging. Het parket zal optreden, hetzij op klacht van de ouders of zelfs van een derde, hetzij van ambtswege. Het openbaar ministerie zal altijd gehoord worden en het vonnis zal steeds vatbaar zijn voor bercep, zoo vanwege het openbaar ministerie als vanwege partijen.

Artikel 366 voorziet dat met ingang van de akte tot inleiding van het geding, de herroeping al de gevolgen van de aanneming doet ophouden, maar het voegt er aan toe dat de artikelen 350, 354 en 355 nochtans van toepassing blijven, dat wil zeggen dat de verbodsbepalingen van huwelijk blijven bestaan, dat de gedane schenkingen behouden blijven en dat de terugkeer van de nalatenschap toch zal geschieden, daar hij steunt op de gedachte van de bewaring der goederen in de familie.

Ten slotte is het noodig gebleken — en dit maakt het artikel 348 (bijgevoegde alinea) van het ontwerp uit — te voorzien dat de strafbepalingen en deze van de wet op de kinderbescherming, welke van toepassing waren op de wettige ascendenten en descendenten, voortaan van toepassing zouden zijn op den aannemenden persoon, op het aangenomen kind en op zijn wettige afstammelingen, namelijk de ontzetting uit de vaderlijke macht.

Art. 368. — Onder dit nummer stelt uw Commissie voor in het ontwerp een bepaling van fiscaal aard in te lassen in den aard van deze die wordt aangetroffen in de Fransche wet van 16 April 1930 (art. 22).

Meermaals werd opgemerkt dat de nieuwe Fransche wet heeft gediend om overdrachten van goederen te ver-

biens, à trouver des exemptions de droits fiscaux.

Au moment de modifier considérablement ce chapitre du Code et d'en élargir, dans un esprit libéral, la portée bienfaisante, il semble nécessaire, pour maintenir cette institution de l'adoption à l'abri de semblables calculs, de prévoir que, sauf des cas très précis, les mutations de bien résultant de l'adoption seront frappées des droits de mutations exigibles, s'il n'y avait pas eu d'adoption.

En conséquence, nous vous proposons d'adopter l'article 368 suivant :

« Les droits de mutation exigibles sur les transmissions à titre gratuit entre l'adoptant et l'adopté sont liquidés et perçus sans tenir compte du lien de parenté résultant de l'adoption. Cette disposition n'est pas applicable aux transmissions effectuées en faveur :

1° d'enfants issus d'un premier mariage du conjoint ;

» 2° d'orphelins d'un père mort pour la Belgique ;

» 3° d'adoptés qui, dans leur minorité et pendant six ans au moins, auront reçu de l'adoptant des secours et des soins non interrompus. »

Sur un point encore, la Commission s'est séparée de la Chambre, dans son approbation du projet de loi initial, là où celui-ci abrogeait les dispositions relatives à la tutelle officieuse, les déclarant dorénavant « sans raison d'être, s'il est décidé que le mineur de tout âge peut être adopté. »

Tel n'est pas l'avis de votre Commission. La tutelle officieuse a été prévue

bergen en om vrijstellingen van fiscale rechten te vinden.

Op het oogenblik dat dit hoofdstuk van het Wetboek merkelyk wordt gewijzigd en in een ruimen geest de wel-doende beteekenis ervan wordt uitgebreid, lijkt het noodig, om deze instelling van de aanneming te vrijwaren voor dusdanige berekeningen, te voorzien dat, behoudens zeer nauwkeurige gevallen, de overdrachten van goederen voortspruitende uit de aanneming, zullen onderworpen zijn aan de mutatierechten die vorderbaar zouden zijn geweest indien er geen aanneming was gebeurd.

Derhalve stellen wij het volgend artikel 368 voor :

« De mutatierechten, vorderbaar op de overdrachten ten kosteloozen titel tusschen den aannemenden persoon en het aangenomen kind worden vereffend en geïnd zonder rekening te houden met de verwantschap voortspruitende uit de aanneming. Deze bepaling is niet toepasselyk op de overdrachten gedaan ten bate :

» 1° van kinderen gesproten uit een eerste huwelyk van den echtgenoot ;

» 2° van weezen van een voor België gesneuvelden vader ;

» 3° van aangenomen kinderen die tijdens hun minderjarigheid en gedurende minstens zes jaar van den aannemenden persoon ononderbroken hulp en zorgen hebben ontvangen. »

Op een punt nog is de Commissie afgeweken van de Kamer bij de goedkeuring van het oorspronkelyk ontwerp, namelyk daar waar dit laatste de bepalingen betreffende de officieuse voogdij heeft ingetrokken daar het verklaarde dat deze voortaan zonder reden van bestaan waren indien ertoe wordt besloten dat de minderjarige van iederen leeftijd kan worden aangenomen.

Deze is niet de meening van uw Commissie. De officieuse voogdij werd

dans le Code comme un stage, un régime moins favorable que l'adoption, mais conduisant normalement à celle-ci. Il semble qu'au moment où l'adoption semble appelée à recevoir un grand développement, il y aurait inconvénient à priver les adoptants présomptifs de cette possibilité de vérifier eux-mêmes de plus près si l'assistance donnée à l'adopté développe entre ses tuteurs officiels et lui-même un attachement suffisant pour qu'ils s'unissent par les liens d'une parenté adoptive.

Votre Commission vous propose donc, par voie d'amendement, de maintenir les articles 361 à 370 formant le Chapitre II du Code, sauf à en adapter le texte à la législation nouvelle sur l'adoption.

Ceci a, d'autre part, nécessité un certain resserrement, en un plus petit nombre d'articles, des dispositions nouvelles relatives à l'adoption de manière à les ramener dans les limites de l'ancienne numérotation du Code.

Le Rapporteur,
J. HANQUET.

Le Président,
H. ROLIN.

* * *

**I. — Amendements présentés
par la Commission au texte transmis
par la Chambre des Représentants.**

Modifier comme suit la rédaction proposée pour l'article 344 :

« Pour pouvoir adopter, il faut être âgé de plus de 40 ans, etc. »

Modifier comme suit la rédaction proposée pour l'article 347, 2e alinéa :

« Le nom de l'adoptant peut également, par l'acte même de l'adoption

in het Wetboek voorzien als een proef en een minder gunstig regime dan de aanneming doch dat normaal tot dezelfde leidt. Het blijkt dat op het oogenblik dat de aanneming schijnt geroepen om groote uitbreiding te nemen, er bezwaar zou aan verbonden zijn de vermoedelijke aannemende personen te berooven van deze mogelijkheid, persoonlijk van dichterbij na te gaan of de hulp, verleend aan den aangenomene, tusschen zijn officiële voogden en hem zelf een voldoende gehechtheid tot stand brengt opdat zij zich zouden verbinden door de banden van een aangenomen verwantschap.

Bij amendement stelt uw Commissie U derhalve voor de artikelen 361 tot 370, die hoofdstuk II van het Wetboek vormen, te handhaven, behoudens den tekst daarvan aan te passen aan de nieuwe wetgeving betreffende de aanneming.

Daardoor werd er noodzakelijk aanleiding gegeven tot het bijeenbrengen onder een geringer aantal artikelen van de nieuwe bepalingen betreffende de aanneming derwijze dat deze worden teruggebracht binnen de grenzen van de vroegere nummering van het Wetboek.

De Verslaggever,
J. HANQUET.

De Voorzitter,
H. ROLIN.

* * *

**I. — Amendementen
door de Commissie voorgesteld op den door
de Kamer der Volksvertegenwoordigers
overgemaakten tekst.**

Den tekst van *artikel* 344 te wijzigen als volgt :

« Om te kunnen aannemen, moet men meer dan veertig jaar oud zijn, enz... »

Den tekst van *artikel* 347, 2e alinea, te wijzigen als volgt :

« De naam van den aannemenden persoon kan eveneens door de akte van

et du consentement des parties, être conféré purement et simplement à l'adopté, sans être ajouté à son nom propre. »

Modifier comme suit l'article 349 :

« La reconnaissance ou la légitimation d'un enfant naturel, faite par un tiers postérieurement à l'homologation de l'adoption... »

Modifier comme suit l'article 358 :

« Le tribunal, réuni en Chambre du Conseil, après s'être procuré tous renseignements utiles, avoir éventuellement entendu, ou à tout le moins avoir convoqué l'époux divorcé ou séparé de corps, non chargé de l'exercice du droit de garde, ainsi que les parents, même de l'adopté majeur, vérifie si la personne qui se propose d'adopter jouit d'une bonne réputation et si les autres conditions requises par la loi sont remplies. »

Insérer dans la loi, un *nouvel article* sous le n° 368 (disposition fiscale) :

« Les droits de mutation exigibles sur les transmissions à titre gratuit entre l'adoptant et l'adopté, sont liquidés et perçus sans tenir compte du lien de parenté résultant de l'adoption. Cette disposition n'est pas applicable aux transmissions effectuées en faveur :

« 1° d'enfants issus d'un premier mariage du conjoint;

» 2° d'orphelins d'un père mort pour la Belgique;

» 3° d'adoptés qui, dans leur minorité, et pendant six ans au moins, auront reçu de l'adoptant des secours et des soins non interrompus. »

aanneming zelf en met de toestemming van de partijen gewoonweg worden gegeven aan het aangenomen kind, zonder dat die naam aan zijn eigen naam toegevoegd wordt. »

Artikel 349, te wijzigen als volgt :

« De erkenning of de wettiging van een natuurlijk kind gedaan door een derde na de bekrachtiging van de aanneming, laat die aanneming met al haar gevolgen bestaan. »

Artikel 358 te wijzigen als volgt :

« De rechtbank, vergaderd in raads-kamer, na zich alle nuttige inlichtingen te hebben verschaft, eventueel te hebben gehoord of althans behoorlijk gedagvaard den uit den echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot die niet is belast met het recht van bewaring, alsmede de ouders zelf van den meerderjarige aangenomene..., gaat na of de persoon die voornemens is aan te nemen, een goede faam geniet en of de andere bij de wet vereischte voorwaarden zijn vervuld. »

Aan de wet onder nummer 368 (fiscale bepaling) een *nieuw artikel* toe te voegen luidende :

« De mutatierechten vorderbaar op de overdrachten ten kosteloozen titel tusschen den aannemenden persoon en het aangenomen kind, worden vereffend en geïnd zonder rekening te houden met de verwantschap voortvoortspruitende uit de aanneming. Deze bepaling is niet toepasselijk op de overdrachten gedaan ten bate :

» 1° van kinderen gesproten uit een eerste huwelijk van den echtgenoot;

» 2° van weezen van een voor België gesneuvelden vader;

» 3° van aangenomen kinderen die tijdens hun minderjarigheid en gedurende minstens zes jaar van den aannemenden persoon ononderbroken hulp en zorgen hebben ontvangen. »

**II. — Amendements présentés
par la Commission au texte du Code Civil.**

A l'article 361 : a) Remplacer « 50 ans » par « 40 ans. »

b) Ajouter après les mots « par un titre légal », les mots « autre que l'adoption. ».

A l'article 368 : Remplacer le texte actuel par la rédaction ci-après :

« Si, à un moment quelconque, le tuteur officieux veut adopter son pupille, il pourra être procédé à l'adoption dans les conditions et selon les formes prescrites au chapitre précédent et les effets en seront en tous points les mêmes. »

**III. — Modifications
introduites par la Commission.**

PROPOSITIONS DE RESSERREMENT.

1. Ajouter à l'article 344 actuel, comme troisième alinéa, l'article actuel 353 qui interrompt les dispositions relatives au régime successoral.

2. Ajouter à l'article 348, comme alinéa additionnel, la disposition de l'article 367, qui est étrangère aux formes de l'adoption;

3. Fusionner en un article 354 et 355 connexes.

4. Fusionner en un article 357, 358, 359 relatifs à la première instance.

5. Fusionner en un article 360 et 361 relatifs à l'appel.

6. Fusionner en un article 365 et 366 relatifs à la révocation.

**II. — Amendementen
door de Commissie voorgesteld op den tekst
van het Burgerlijk Wetboek.**

Bij artikel 361 : a) « 50 jaar » te vervangen door « 40 jaar »;

b) Na de woorden « door een wettelijke titel » de woorden « anders dan de aanneming » toe te voegen.

Bij artikel 368 : den huidige tekst te vervangen door den volgende :

« Indien op eenigerlei oogenblik de officieuze voogd zijn pleegkind wil aannemen, kan er worden overgegaan tot de aanneming in de voorwaarden en met inachtneming van de vormen voorgeschreven bij het vorige hoofdstuk en de gevolgen daarvan zullen op alle punten dezelfde zijn ».

**III. — Wijzigingen
ingevoerd door de Commissie.**

VOORSTELLEN TOT INKRIMPING.

1. Het huidig artikel 353 dat de bepalingen betreffende het regime der successies onderbreekt, toe te voegen aan het huidig artikel 344 als derde alinea.

2. De bepaling van artikel 367, die vreemd is aan de vormen van de aanneming, toe te voegen aan artikel 348 als bijkomende alinea.

3. De artikelen 354 en 355 te versmelten.

4. De artikelen 357, 358 en 359 betreffende den eersten aanleg te versmelten tot een enkel.

5. De artikelen 360 en 361 betreffende het beroep te versmelten tot een enkel.

6. De artikelen 365 en 366 betreffende de herroeping te versmelten tot een enkel.